

Reactie natuurorganisaties op wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting

Datum: 30-3-2023

Contactpersoon: Mr. A. de Vries (a.devries@natuurenmilieu.nl)

Onderstaande natuurorganisaties hebben kennis genomen van dit wetsvoorstel en de daarin opgenomen voorstellen voor veranderingen in de beroepsprocedures bij amvb aan te wijzen categorieën van projecten, in het bijzonder woningbouwprojecten.

In onze reactie vragen wij om:

- 1) de nieuwe wettelijke regeling expliciet te beperken tot grote woningbouwprojecten; en
- 2) de versnelde beroepsprocedures niet van toepassing te laten zijn op omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten of Flora- en fauna-activiteiten.

1) Beperken van de regeling tot grote woningbouwprojecten

De memorie van toelichting stelt dat het wetsvoorstel naar analogie van de Crisis- en herstelwet een grondslag toevoegt aan de Omgevingswet (Ow) om bij amvb tijdelijk besluiten voor categorieën van projecten te kunnen aanwijzen, waarvan de versnelde uitvoering gewenst is vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen. Op deze bij amvb aangewezen categorieën van projecten zal een aantal procedurele versnellingen van toepassing worden, te weten:

- vervanging van het huidige beroep in twee instanties (bij de rechtbank en vervolgens bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) door beroep in één instantie bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor bepaalde besluiten voor woningbouwprojecten;
- uitspraak door de Afdeling bestuursrechtspraak (ABRvS) binnen zes maanden;
- versnelde behandeling van beroep en
- geen beroepsgronden na afloop van de beroepstermijn (dus geen pro forma beroep meer mogelijk).

De toelichting stelt dat alleen categorieën projecten in aanmerking komen voor aanwijzing waar sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen die de toepassing van deze procedurele versnellingen rechtvaardigen. Bij de aan te wijzen besluiten voor categorieën projecten zou daarbij worden gedacht aan woningbouwprojecten van een bepaalde omvang, bijvoorbeeld de bouw van ten minste twaalf woningen in een aaneengesloten gebied.

Het wetsvoorstel is echter niet beperkt tot woningbouwprojecten, maar voorziet in een brede grondslag om deze versnelde procedure ook voor andere activiteiten dan woningbouw in te gaan voeren in de toekomst. Dat zit hem in het nieuwe artikel 16.87a Ow waarin wordt bepaald dat de versnelde procedure uit art. 16.86 (geen pro forma beroep + geen mogelijkheid vormverzuimen te herstellen in beroepschrift) en art. 16.87 (binnen 6 maanden beslissen door ABRvS) geldt bij besluiten ter uitvoering van, bij amvb aan te wijzen, categorieën projecten waarvan de versnelde uitvoering is gewenst vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen. Verder gaat het beroep in één instantie gelden voor deze aangewezen besluiten (door opneming in art. 2, sub n van bijlage 2 bij de Awb).

Hoewel het wetsvoorstel op woningbouw ziet, is art. 16.87a Ow veel ruimer. Dit artikel staat in Afdeling 16 van de Ow over procedures, meer specifiek in Afdeling 16.7 (Beslistermijn, bekendmaking, inwerkingtreding en beroep), § 16.7.3 (Beroep). Dit is een algemene afdeling die ziet op alle Ow-besluiten en niet alleen op woningbouw. In de Memorie van Toelichting wordt in het kader van de versnelling van de beroepsprocedure ook steeds genoemd dat die gaan gelden voor “bij amvb aan te wijzen besluiten voor categorieën van projecten.” Verder wordt woningbouw in de MvT slechts genoemd als een van de voorbeelden van een aan te wijzen categorie:

“Niet iedere categorie projecten komt voor aanwijzing in aanmerking. Er moeten zwaarwegende maatschappelijke belangen aanwezig zijn, die toepassing van deze procedurele versnellingen aanwijzing rechtvaardigen. Voor de aanwijzing van de categorie projecten te worden gemotiveerd waarom de versnelde uitvoering gewenst is vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen. Bij de aan te wijzen besluiten voor categorieën projecten kan worden gedacht aan woningbouwprojecten van een bepaalde omvang, bijvoorbeeld de bouw van ten minste twaalf woningen in een aaneengesloten gebied.”

Het wetsvoorstel beoogt dus (anders dan de titel suggereert) een algemene grondslag in te voeren voor de versnelling in beroep die we kennen van de Crisis en herstelwet. Dit onder het mom: we hebben meer woningen nodig en daar kan niemand tegen zijn. Het wetsvoorstel bevat echter geen enkele garantie dat deze versnelling van de beroepsprocedures in de toekomst niet ook gaat gelden voor bijvoorbeeld energieprojecten, defensie, luchtvaart of infrastructuur. Verder kan een amvb in beginsel zonder medewerking van de Staten-Generaal worden aangenomen. Nergens is in het wetsvoorstel gewaarborgd dat de Kamer zeggenschap krijgt over toekomstige amvb's waarbij andere categorieën besluiten worden aangewezen onder het voorgestelde art. 16.87a Ow. Dat zet niet alleen de deur open voor de toepassing van versnelde procedures bij heel veel projecten, maar zet ook de Kamer buitenspel.

Wij verzoeken u daarom deze regeling expliciet te beperken tot (grote) woningbouwprojecten. Mocht u dat niet doen, dan verzoeken wij u om het vereiste van een voorhangprocedure op te nemen voor de amvb waarmee categorieën van projecten worden aangewezen of gewijzigd. Daarnaast is het nodig dat er meer uitgewerkte criteria in de wet komen voor wat kan gelden als zwaarwegend maatschappelijk belang. Zonder een duidelijke afbakening tot woningbouw of op zijn minst controle door de Staten-Generaal en duidelijk uitgewerkte criteria, vormt dit wetsvoorstel een carte blanche voor de regering om naar believen belangrijke onderdelen van de beroepsprocedure (beroep in twee instanties, pro forma beroep) buiten werking te stellen.

2) Versnelde procedure niet toepassen op omgevingsvergunningen voor Natura 2000-activiteiten of Flora- en fauna-activiteiten

Uit de toelichting is op te maken dat de versnelde procedure niet alleen zal gelden voor een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit zelf, maar ook als die samen wordt aangevraagd met een omgevingsvergunning voor een activiteit die niet is aangewezen (bv. een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of een Flora- en fauna-activiteit). Alleen als die laatste twee los worden aangevraagd geldt de versnelde regeling daar niet voor.

De natuurorganisaties zijn van mening dat de versnelde beroepsprocedure voor de aan te wijzen categorieën (woningbouw)projecten beperkt moet blijven tot de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit zelf en niet van toepassing moet zijn op een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of een Flora- en fauna-activiteit. Dat zijn vaak gecompliceerde zaken die direct raken aan een ander zwaarwegend maatschappelijk belang (natuurbescherming), waarvoor de versnelde procedure zich niet goed leent. Daarvoor moeten de reguliere procedures blijven gelden.

NATUUR & MILIEU

Wij verzoeken u in het wetsvoorstel en in de memorie van toelichting te verduidelijken dat de versnelde beroepsprocedure niet van toepassing is op deze besluiten (omgevingsvergunningen voor een Natura 2000-activiteit en/of een Flora- en fauna-activiteit), ook als ze gelijktijdig worden aangevraagd met de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit.

